

Dr. inž.
Marko Kos

Borba za kadre jamstvo bodočnosti

Ko gledamo v bodoča leta, za katera pripravljamo velike načrte, ne smemo pozabiti na resnico, da bomo napravili in uresničili od tega, kar smo si zadali samo toliko, kolikor bodo lahko nosili kadri, ki jih imamo. Mimo te resnice ne moremo. Če imamo ustvarjalne ljudi, polne poleta, znanja in ambicij, potem mirne duše lahko rečemo, da bomo v bodočnosti veliko napravili, da se bo mnogo spremenilo, tako da našega podjetja in okolja še poznali ne bomo.

Pri tem mislim na raziskovalno-razvojne delavce, projektante in konstruktorje, ki oblikujejo naš proizvodni program. V kolikor se ta kader pretaka na več ali manj vodilna mesta v celotnem podjetju, bo skrb za ta kader vplivala v bodočnosti tudi na dogajanje v celem podjetju.

Od skrbi za ta kader zavisi vse naše načrtovanje. Vsi programi temeljijo na ljudeh, ki bodo programe ustvarili. Če tako lepo zastavljeni načrti bodo ostali mrtva črka na papirju, če ne bo ustvarjalnih ljudi, ki bodo te programe preliči v realnost, jih preoblikovali s svojo fantazijo ter jih razvili v naprave v vseh detajlih. Ker je odločanje o bodoči usmeritvi, o načrtih, v okviru katerih se bo odvijalo vse naše bodoče življenje in usoda, politično dejanje, ima tudi skrb za kadre, ki so garancija za bodočnosti in realizacije, izredno važno politično obeležje.

Temu vprašanju posvečajo v zadnjem času vsi vodilni državni in politični forumi izredno pozornost, zato je prav, da se tudi mi ozremo nanj.

Pred štirimi leti smo si prvič zastavili nalogo, da si začrtamo svoj perspektivni dolgoročni razvojni program. Pri tem se je razkrilo, da nimamo kadrov in da se poprečna starostna doba razvojnega kadra nevarno povečuje. Dejansko, v bodočnosti ni bilo videti nikogar, ki bi postal nosilec teh programov. Podmladka ni bilo. Znano pa je, da ti kadri počasi rastejo. Samostojnega dela so zmožni komaj po 8 letih, ko si pridobe toliko znanja in izkušenj, da prično suvereno oblikovati. Tedaj smo pričeli z nabiranjem mladih inženirjev — pripravnikov. Mnogo jih je prišlo v naše vrste, kajti klima za uvajanje je bila pri nas ugodna, mladi so videli, da imajo dobre perspektive in da jih čaka pri nas samostojno delo pri domačem razvoju, kar je danes v času licenc v naši industriji zelo redko.

Osebnih dohodki projektantskega kadra pri nas so bili primerljivi z drugimi podjetji. Uvajanje mladih inženirjev smo posvetili veliko truda. Vsi, od vodij oddelkov do zadnjega tehnika, so jim dajali pojasnila in prenašali nanje izkušnje. Pošiljali smo jih s starejšimi reševati probleme, tako da so spoznali tudi obratovne razmere na terenu. Pošiljali smo jih na tečaje za tuje jezike, kajti mislili smo tudi na to.

Kot pri vseh mladih, so se tudi pri njih pojavila stanovanjska vprašanja, ki jih vsem nismo mogli rešiti, čeprav so skoraj vsi naši inženirji dobili od podjetja stanovanje, v večini primerov celo brez lastnega prispevka.

Po težkem delu s celo generacijo mladih inženirjev, ko so nas nekateri sicer zapustili, smo za eno izkušnjo bogatejši. Za nadaljnje kadrovanje bo potrebno pri nas zato marsikaj premakniti, pa tudi spremeniti odnos do nagrajevanja kreativnih delavcev, na katerih sloni razvoj našega proizvodnega programa.

Vedeti moramo, da razvoj naših proizvodov sloni na ramenih

entuziastov. Če se vprašamo, kdo je vplival na oblikovanje neke veje proizvodnje tako, da je to našlo odmev v naši širši domovini, potem lahko naštejemo takih le malo. Ostali sodelujejo pri realizaciji njihovih idej. Vsi skupaj so preobremenjeni, ker jih je za tako široko in zahtevno fronto razvoja premalo. V primerjavi s razvoji drugih firm, s katerimi sodelujemo, smo še vedno majhni. Nosilci razvoja so zato preučinjeni in zaradi tega trpi naš napredek. Morali bi redno zasledovati vso strokovno literaturo svojega področja, da bi šli v korak s konkurenco in dobili napotke za nove ideje. Kreativne ideje se ne rojevajo v kakšnem nemiru in hitenju, temveč v miru in zbranosti. Za to pa največkrat ni časa. Vse to se odraža tudi v kvaliteti našega razvoja, ki na mnogih področjih ni več tak, kot je bil včasih. Mnogi delavci se že kar sprijaznijo s kakšno tujo dokumentacijo ali licenco, čeprav so bili včasih ostro proti temu. Ob tem mislijo, da si bodo tako vsaj malo odahnilo. Ali to pomeni, da volja po lastni kreativnosti pada?

Kako jih bomo spodbudili k njihovi večji angažiranosti, k večjim naporom za nove rešitve, ki bi nam dvignile konkurenčnost? Potrebni so ukrepi, ki naj ponovno pritegnejo mlade ter prepre-

čijo starejšim kadrom, da ne bi preišljali o odhodu, temveč da bi njihov položaj izenačili z vsemi podobnimi delovnimi mesti v naši okolici, v projektivnih birojih in institutih, ki sodelujejo z nami in s katerimi prihajajo naši projektanti stalno v stik. Do enakih razglabljanj je prišlo tudi v širšem družbenem merilu. Enake znake nezadovoljstva in mlachnosti najdemo tudi drugje med kreativnimi delavci. Tudi zaostajanje osebnih dohodkov je pričelo marsikje ogrozati napore, da se realizirajo cilji, katere si je naša družba zapisala v svoje kratkoročne in dolgoročne načrte. Sindikati, zlasti pa ZK so pričeli opozarjati čedalje odločneje na prisotnost te nevarnosti. Na to je opozoril Izvršni svet v svojem poročilu o uresničevanju družbenega plana razvoja SR Slovenije (14. dec. 1973). Predsednik skupščine SR Slovenije S. Kraigher je v svojem govoru 23. decembra 1973 naglasil: »Pred nami je naloga, da se v politiki osebnega dohodka zagotovi ustrezno nagrajevanje kreativnega in bolj produktivnega dela, da se odpravijo ovire, ki glede tega obstajajo v samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih ter tako zagotovi hitrejšo rast produktivnosti dela.«

In nato je naglasil: »Stimulirati je treba domače raziskovalno delo in vse napore za osvobodjanje našega gospodarstva od odvisnosti od tujih licenc povsod, kjer za to že obstojajo ali se lahko ustvarijo ustrezni ekonomski pogoji.«

Oboje je za nas zelo važno. Vedeti moramo, da je po Titovem

Pred združitvijo

Podjetje RIKO v Ribnici je bilo v začetku februarja gostitelj predstavnikov podjetij strojegradnje, ki pripravljajo združevanje v slovenskih okvirih. Tretjega plenarnega sestanka so se udeležili predstavniki naslednjih organizacij: HIDROMETAL Mengeš, STROJ Radlje, MLINOSTROJ Domžale, SST Trbovlje, GOS, TOL Nova Gorica, KOVIND Unec pri Rakeku, INDOS, VIATOR in LITOSTROJ iz Ljubljane, KLADIVAR Ziri, RIKO Ribnica, kot gostje pa še predstavniki METALNE iz Maribora, predstavnica gospodarske zbornice Slovenije in predstavnik občinskega sindikalnega sveta Ribnica. Predstavniki MONTERJA iz Dravograda in povabljeni iz STROJNE Maribor se tega sestanka niso uspeli udeležiti.

Ze dalj časa načrtovano združevanje dobiva sedaj povsem stvarne oblike. Po predvidevanjih bodo do sredine letošnjega leta sprejeli dokončno odločitev v enotnem nastopu ZDRUŽENIH PODJETIJ STROJEGRADNJE. Pogoji za uresničitev zasnovane oblikovanja enotne skupnosti so izpolnjeni v tolikšni meri, da praktično ni ovir za zadnjo besedo samoupravljalcev o združitvi. Odprtost pristopanja, ohranitev popolne samostojnosti, zanimanje za skupna pragramiranja in nastope ter dejstvo, da strokovno sodelovanje v večji ali manjši meri med posameznimi organizacijami že živi, so tisti predpogoji, ki zagotavljajo uspešnost te združitve. Predloženi osnutek samoupravnega sporazuma, ki te in še druge pogoje tudi vsebuje, pomeni temeljni samoupravni akt o združenih podjetjih strojegradnje. Ves splet tehnoloških, komercialnih, finančnih in drugih medsebojnih razmerij pa bodo morale organizacije še temeljito obdelati.

Ena prvih nalog, o kateri so se dogovorili v Ribnici, bo skupen sestanek predstavnikov družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov iz združenih podjetij strojegradnje konec februarja. O dosedanjem opravljenem strokovnem delu na tem sestanku bodo obveščeni vsi kolektivi.

Vladimir Kovač

Ob dnevu žena, osmem marcu, se spomnimo vseh žena, ki so se za časa vojne borile za našo lepšo prihodnost, ki so zanjo žrtvovalle svoja življenja in svoje otroke, spomnimo se žena, ki so se na svojem področju izkazale kot strokovnjaki, in tudi tistih, ki ob svojem vsakdanjem delu morda sploh ne utegnejo pomisliti na svoj praznik.

pismu v okviru razčiščevanja v Sloveniji bivši Izvršni svet dobil za svojo politiko forsiranja trgovine in zapostavljanja industrije ter s tem v zvezi za nekritično uvajanje tujih licenc, nezaupnico. Obe nalogi sta ležali vsa leta tako rekoč na »naši liniji«. Vendar sta medsebojno pogojeni: če bomo hoteli uvajati lastno ustvarjalnost, bomo morali rešiti, oziroma sanirati položaj kreativnih raziskovalno-razvojnih kadrov. Nastali položaj bodo morale vse subjektivne zavestne sile kritično oceniti ter ga tudi rešiti na principih, ki ne bi bili ozki, ter bi delovali dolgoročno.

Menim, da bo potrebno reševati položaj na dva načina: v prvem bo potrebno zagotoviti selektivno nagrajevanje, v drugem pa osnovati čimprej neobhodno potreben stanovanjski fond za mlade inženirje.

Pri tem bo potrebno imeti v vidu velike naloge, pred katere bo postavljen naš projektivno-razvojni sektor. V okviru integracije slovenske strojne industrije bo potrebno osnovati razvojni center, ki bo moral izdelati osnove proizvodnih programov tistim podjetjem, ki programov nimajo, oziroma tistim, ki so z dosedanjimi programi zašli v velike in skoraj nepremagljive težave. Nemogoče si je zamisliti uspešno delo pri integraciji, če bi imeli razvojni kadri pri nas nižje osebnih dohodke od tistih, s katerimi bi želeli sodelovati.

V današnjem gospodarskem položaju bo vse bolj potrebno povezovanje pri delu. Ko bomo delali na vrsti objektov za reševanje energetske situacije in sodelovali s številnimi podjetji, projektantskimi biroji za električne centrale, kooperanti in gradbenimi biroji, bi bilo nesprejemljivo, da bi bile med projektanti in razvijalci kakršne koli razlike v osebnih dohodkih, razen tistih, ki jih pogojuje višja izobrazba, daljši delovni staž ali večji uspehi pri delu. V drugem delu bi rad zapisal nekaj misli o tistih naših vrhunskih ustvarjalcih, na katerih sloni glavna teža odgovornosti za strokovno rast nekega našega programskega področja. Kaj nam manjka v današnjih pogojih, ko želimo industrijo integrirati? Na vsakem koraku teh prizadevanj, ko iščemo programe, okrog katerih bi smiselno razvrstili razne delovne organizacije, spozna-

vamo, da nimamo dovolj kreativnih, nesebično ambicioznih razvijalcev, ki bi imeli znanje in širok horizont ter istočasno tisto kreativnost, ki bi dala skupini mladih tehnikov in inženirjev, ki tega nimajo, polet, vsebino in smer dela, da bi razvili proizvode in s tem realizirali programe. Takšni ljudje so nesporno motor napredku, čeprav nimajo neke vrhunske, uradno priznane hierarhične pozicije v podjetju. So pa vedno prisotni, ker imajo ideje, katerim vse podreajo ter skušajo usmeriti v njihovo uresničenje vse dogajanje v podjetju. Taki usmerjajo poslovno politiko, ustvarjajo kvaliteto, dvigajo proizvodnjo, urejajo težave pri kupcih, blažijo reklamacije in pritožbe, zgledujejo spore in skušajo priboriti našemu proizvodu uspeh in priznanje.

Seveda prihaja pri takšnih ljudeh od sporov z marsikom v njihovi okolici, ker posegajo v svoji prodorni usmeritvi, naravnani edinole v zgladitev ovir pri uspehu, navidežno v kompetence drugih pogosto v komercialne kakor tudi v proizvodne zadeve. Če bi proti temu preostro reagirali, bi pomenilo zavirati tisto hotenje, ki je v bistvu pozitivno in dvignjeno na neko višjo raven, ki ima pred očmi vedno in samo končni cilj. Če tega ne bi upoštevali, bi podprli tistega, ki je v bistvu videl samo to, da ga hoče nekdo premakniti iz ustaljenega tira in da posega v njegov delokrog. S tem bi branili birokratsko miselnost. Brez takšnih kadrov ne bomo prišli nikamor. Capljali bomo na mestu in iz tega stanja nas ne bodo premaknile legije tehničnih intelektualcev. Zato moramo ustvariti pogoje, da takšne kadre ustvarjamo, ne z namenskimi izobraževanjem, temveč s selekcijo velikega števila inženirjev ter s pomočjo pri začetnem uveljavljanju in podporo pri prvih spodrsrlajjih, do katerih nujno pride pri njihovih prvih samostojnih kreativnih poskusih. Paziti moramo, da takšnim ljudem pomagamo na njihovi poti.

Vprašanje nagrajevanja tem kreativnim ljudem ni nerešljivo. Njihovo nagrajevanje bo moralo stopiti po tisti poti, ki ima za cilj pomagati tistim, ki so najspodobnejši in najkreativnejši. Kaj nam pomagajo programi na papirju, tako kot so si jih birokrati zamislili, če ni ljudi, ki bi jih spremenili v realnost!

Več medsebojnega sodelovanja

V prostorih restavracije Litostroj je bila 5. 2. 1974 prva seja predstavnikov informatorjev v delovnih organizacijah ljubljanske regije. Žal je bila udeležba na seji bolj pičla, saj se je udeležilo le osem urednikov glasil delovnih organizacij ter predstavniki družbeno političnih organizacij iz Litostroja.

Karol Gornik iz Litostroja je spregovoril o pomembnosti obveščanja v samoupravnih aktih TOZD in OZD. Poudaril je pomembnost pravic in dolžnosti, ki jih imajo člani vsake TOZD delovne organizacije do obveščanja. V vseh dokumentih in samoupravnih aktih bi moral biti govor o objektivnem ter pravočasnem obveščanju vseh članov delovne organizacije. Lojze Cepuš se je strinjal z tovaršom Gornikom v tem, da se samoupravnih aktov ter statuta ne more predstavljati brez natančnih določil o obveščanju v Gradisu ter poudaril pomembnost notranjih in povratnih informacij. Franc Ku-

predlagali pa so tudi, da bi se sešli vsaj dvakrat letno.

V razpravo o aktualnih problemih informatorjev v delovnih organizacijah je med prvimi posegel Lojze Cepuš in govoril o tem, da bi morali vsi vodilni delavci pisati o problemih delovne organizacije. Med drugim je tudi predlagal članom sekcije in društvu slovenskih novinarjev naj bi v okviru pravilnikov o urejanju glasila tudi določili enotne honorarje za ocenjevanje člankov v delovnih organizacijah. Kar se tiče člankov, je potožil, da objavljajo vse preveč dolgovernih pa tudi preveč strokovnih člankov, ki jih marsikateri član delovne

Franc Kuhar se je strinjal z besedami ostalih sogovornikov, češ da so vodilni in vodstveni delavci dolžni dajati ostalim članom zelene informacije. Omenil je tudi, da imajo s tem do sedaj še kar dobre izkušnje.

Jože Platner je predlagal, da bi v glasilu organizacij objavljali čim več takih prispevkov iz drugih organizacij, da bi tako lahko primerjali ne samo osebne dohodke, ampak tudi celotno organizacijo poslovanja sorodne organizacije. Ob koncu sestanka so se vsi prisotni strinjali s tem, da bi moralo do takih sej priti čim večkrat, izrazili pa so željo, da bi se v prihodnje teh sej udeležilo več informatorjev v delovnih organizacijah.

J. P.

Na seji informatorjev v delovnih organizacijah so razpravljali o problemih obveščanja

PRI NAŠIH V ITALIJI

Meseca decembra 1973 sem se mudil s skupino informatorjev v Italiji, pri zamejskih Slovencih. Obisk je bil študijskega pomena, organizirala ga je Republiška konferenca Zveze mladine Slovenije.

Prvič, odkar hodim v Italijo (beri na »Ponte Rosso«) se nisimo zakadili po glavni ulici na lov za rezervnimi deli za fička in celuloznimi punčkami, ampak smo takoj na Opčinah zavili na levo in se po slikoviti pokrajini popejlali skozi slovenske vasi (čudež, videli smo celo nekaj dvojezičnih napisov) v največjo slovensko občino za državno mejo — Dolino.

Povsem primorsko okolico je ob morju motil velikanski kompleks zgradb. Naša vodiča, mimogrede naj omenim, da sta govorila odlično slovenščino, sta se naenkrat zresnila in zamišljeno pogledala proti obali.

»Da, te zgradbe! To je tovarna velikih motorjev — zemlja je bila pred štirimi leti še slovenska. Odvzeta (dobesedno) ali prisilno odkupljena služja, ne samo namenu postaviti na njej veliko tovarno in nuditi ljudem zaslužek in delo, ampak zriniti njenega starega prebivalca z nje, ga prostorsko omejiti in mu onemogočiti živeti tako, kot je bil navajen stoletja. Zakaj?«

Italija je enonacionalna država, v kateri na narodnostno ali jezikovno različno skupino, ki živi na njenem ozemlju, gledajo kot na družbeno škodljivo in nevarno. Zato jo želijo z raznimi, celo fašističnimi poskusi odstraniti in uničiti.

To počasi, zanesljivo in na zelo prefinjen način izvajajo prav na ozemlju Furlanije, Julijske krajine in Benečije. V tovarni težkih motorjev namreč ne dobi dela noben Slovenec, pa čeprav ima fakultetno izobrazbo. Za njeno

rentabilnost skrbijo »strokovnjaki« s Sicilije.

Po krajšem odmoru v občinski zgradbi občine »Dolina« in pogovoru z njenimi voditelji smo se napotili v slovenski dijaški dom v Trstu. Dom je zelo urejen. V njem vsako soboto organizirajo zabavni večer za slovensko mladino. V domu je urejeno tudi varstvo za šoloobvezne otroke. Tu imajo na voljo vso oskrbo od spanja in hrane do učnih pripomočkov in učilnic. Po kosilu v domu smo se odpravili na obisk stalnega Slovenskega gledališča v Trstu (SSG), kjer nam je ravnatelj razkazal prostore, v katerih se odvija kulturno življenje tržaških Slovencev.

Sledil je še obisk uredništva tržaškega »Primorskega dnevnika«. Nato je sledil kratek skok po trgovinah jugoslovanske »Meke«, nato smo se podali na počitek v dijaški dom.

Naslednje jutro smo se poslovali od prijaznih tržaških gostiteljev in se napotili proti Gorici. Že kmalu po odhodu smo opazili enoličnost pokrajine in pa table, kjer je pisalo »fotografiranje prepovedano«.

Tu blizu so namreč skoncentrirane precejšnje sile pakta NATO. »Varnostni« ukrepi so celo tako ostri, da mora lastnik hiše, ki se je odločil zamenjati strešno opeko ali posekati suho drevo, opraviti nešteto poti po vojaških in civilnih uradih, da dobi potrebno dovoljenje za zamenjavo opeke.

V Gorici smo se ustavili v dijaškem domu in v Mladinskem krožku, Mladinski krožki v zamejstvu so namreč oblika organiziranja mladih (kot pri nas mladinski klubi), ki ima nalogo širiti slovensko misel in besedo med Slovenci v zamejstvu. To pa je po italijanskih zakonih protidržavno, saj politično delovanje ni dovoljeno, zato se mladi raje organizirajo v raznih športnih društvih, prirejajo družabne večere in podobno.

Ves čas obiska smo čutili, da se naši ljudje počutijo utegnjeni v družbi, ki jim ne priznava nji-

hovich osnovnih človeških pravic in tudi pravic po italijanski ustavi (6. člen) in da si želijo poglobiti sodelovanje z mladimi iz matične domovine. To sodelovanje se sedaj le preveč omejuje na občasne športne prireditve in taborniška srečanja.

Na poti domov sem prišel do spoznanja, da v zamejstvu še živijo Slovenci in da hočejo ostati Slovenci. Naša družba bi jim bila lahko pri tem mnogo bolj v pomoč, kot je, saj živeti kot Slovenec v Jugoslaviji je lepo, v Italiji pa skoraj nemogoče.

Janko Korene

MLADI IN DOKUMENTI ZA VII. KONGRES ZKS

V četrtek, 31. 1. 1974, se je sestel aktiv mladih komunistov in predsedstvo ZMS Litostroj. Na seji so razpravljali o dokumentih za pripravo na VII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ.

Da bi bili o tem čim bolj obveščeni, smo povabili v svojo sredo člana odbora za pripravo VII. kongresa ZKS tov. Ivana Nerada, člana sekretariata RK ZMS.

V uvodu je tov. Nerad razložil, kako sta resolucija in poročilo o delovanju CK ZKS sploh nastala. Oba dokumenta so dali v javno razpravo, kjer se bomo komunisti srečali s stališči, ki so tu opredeljena.

Menil je, da moramo v javni razpravi posvetiti posebno pozornost razvoju naše samoupravne socialistične družbe. Seveda je pravilno, da se kritično ozremo na prehojeno pot od VI. kongresa do danes.

Obenem, ko razpravljamo o resoluciji za VII. kongres, se pripravljamo tudi na X. kongres ZKS.

V razpravi, ki smo jo mladi pričeli, bomo skušali skupaj z vsemi naprednimi delavci in komunisti podvzeti vse, da bi bilo v našem bodočem delovanju vse manj odstopov med zadanimi in opravljenimi nalogami.

KOB

har je menil, da informator v delovnih organizacijah pač ne more vplivati na delavca o tem ali se hoče ali ne hoče obveščati, pač pa je potrebno narediti vse, da bi omogočili delavcu, da bi do potrebnih informacij sploh prišel. Ker imajo v ljubljanskih mlekarnah mnogo delavcev iz drugih jugoslovanskih republik, izdajajo svoj časopis v slovenskem in srbohrvaškem jeziku.

Jože Platner je poročal o tem, da so z izdajo glasila Jugobanke in to kar v treh jezikih, zelo povežali člane svoje delovne organizacije.

Po informaciji o delu sekcije pri društvu novinarjev Slovenije je Lojze Cepuš izrazil upanje, da bo nova sekcija kar najhitreje zaživela in izrazila svoje zadovoljstvo s tem, da se lahko tudi informatorji v delovnih organizacijah vključijo v krog profesionalnih novinarjev. Janez Elihan je govoril o tem, da ne bi smelo priti do nekakšnega dualizma med sindikati in društvom slovenskih novinarjev, saj je sodelovanje prav v primeru obveščanja več kot nujno. Helena Bojc je predlagala, naj bi društvo novinarjev s svojim bogatim tako teoretičnim kot praktičnim znanjem priskočilo na pomoč vsem organizacijam, ki imajo kakršnekoli težave bodisi z uveljavljanjem informativnih služb ali pri urejanju svojega glasila. Vsi prisotni so bili mnenja, da bi se informatorji v delovnih organizacijah morali večkrat sestajati,

organizacije sploh ne razume. Če želimo izboljšati strukturo člankov, moramo čim več svojih sodelavcev in dopisnikov poslati na seminarje, kjer naj bi se strokovno spopolnjevali.

KORENOVA VAS

Tam pod goro, pod katero ni pomembno, sem opazil nekaj novih hiš. No, pa niso nove prav od temeljev, samo ometali so jih pred kratkim, ali v žakelj jih dali, kakor je to imenoval moj prijatelj Matic.

»Poglej, pogledaj, kakšne hiše so si naredili ti Koreni, kar dobro so se naredili.«

»No ja, zakaj pa ne. Takrat so dobili svet za majhen denar, opeko so nabrali od borovniškega mostu in tako so si zgradili svojo vas.«

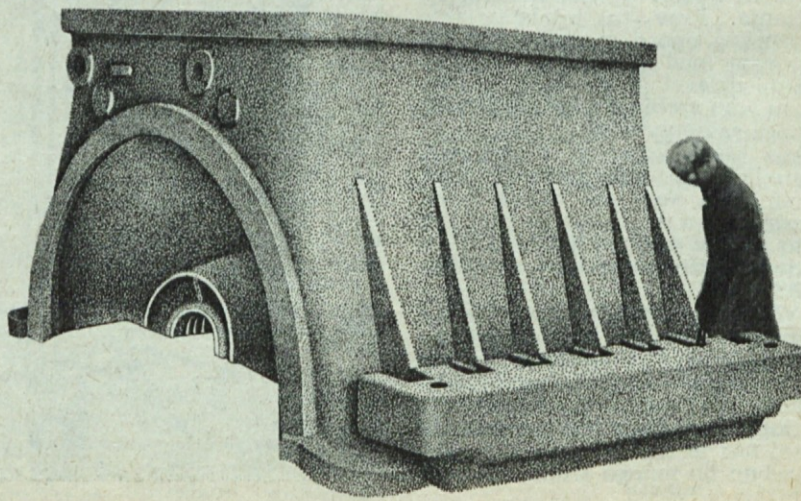
»Koliko pa je teh Korenov? Praviš, da imajo svojo vas.«

»Uh, koliko? Počakaj, da jih preštejem. Dva sta dvojčka, Tinc in Miha, potem so še Jože, Feliks, Matevž, Jernej, potem pa še dekleti, Milka in Marjanca. Osem jih je vseh, in kar devet hiš imajo, ena za drugo stojijo, zato ni nič čudnega, če ljudje reko, da je to Janezova vas. Namreč tako je: prvi se je naselil pod goro Korenov Janez

kot tesar in si postavil tu še pred vojno majhno bajto. V dokaj čudnem, pa vseeno srečnem okolju, se mu je rodilo vseh osem otrok. Vzrok, da si je lahko »privoščil« tako številno družino je bil v tem, da je kmalu po vojni prejemal velike otroške doklade, plača pa je imel majhno. Takrat so bile otroške doklade za enega otroka večje kot cela mesečna plača. V vaški gostilni mi je nekoč ves srečen pravil: »Veš Matic, takole ga lahko cuknem kakšen glažek, saj pijem otroške doklade. Saj žena je kar za to, da imava otroke. Veš, kaj pravi: Kar naj bodo, kolikor jih bo bog dal, pa zdravi naj bodo, in naš maršal naj še dolgo živi, saj se je tako pametno spomnil, da dobiva velike doklade.«

Tako je bilo, vidiš, s temi Koreni. In tam pod goro je zaradi otroških doklad zrasla Janezova vas.«

J. O.

Sistem integralne kvalitete

V našem glasilu smo večkrat dali prostor tudi prispevkom, ki imajo ožjo strokovno vsebino. Čeprav taki članki zanimajo morda le ožji krog članov kolektiva, pa vendar s tem ustvarjamo širše poslanstvo. Glasilo LITOSTROJ poznajo po vsej Jugoslaviji pa tudi izven naših meja. Tokrat v nadaljevanju objavljamo prispevek dipl. inž. Petra Vogriča o pomenu kvalitete na področju preoblikovalne tehnike.

Pri študiju preoblikovalne tehnike v Litostroju že postopoma uvajamo sistem integralne kvalitete, ki je odraz sodobnega pojmovanja kvalitete. Leto kvalitete nas še posebno obvezuje k skupnemu iskanju boljših in cenejših proizvodov. Z rastočim povpraševanjem po opremi za preoblikovalno tehniko, ko se širi krog uporabnikov strojev iz našega programa preoblikovalne tehnike, ima pojem kvalitete še toliko večji pomen.

Premišljen izbor opreme za preoblikovalni proces in pravočasna dobava sta pojem kvalitete.

Mednarodne težnje po delitvi dela in naše samoupravljanje dajejo velike možnosti za dobro opravljeno skupinsko delo. Naravna posledica tega pa je opuščanje klasičnih metod merjenja kvalitete z uvajanjem vsestranske samokontrole (avtokontrole) v celotnem proizvodnem procesu. Osnovne zahteve integralne kvalitete so izbrana oprema, ki naj bo pravočasno dobavljena in uporabna za obratovanje ter dobra servisna služba.

Koncept proizvodnje in kvalitete mora biti usklajen s potrebami tržišča. Strokovna proizvodna skupina, ki skrbi, da bi bila želja potrošnikov in možnosti proizvajalca čim tesnejša, mora poskrbeti, da kvaliteta ne bo kontrolirana, temveč že od začetka integrirana.

Vrstni, red postopkov omogoča sistematsko obravnavo proizvodnega koncepta in kvalitete:

- Raziskava tržišča
- Program nastopa (proizvodni program)
- Sistemske študije in raziskave opreme (Sklad Borisa Kidriča)
- Sestava strokovno proizvodne skupine (prodajalec, konstruktor, tehnolog, realizator, kontrolor)
- Izdelava projekta z več inačicami
- Izdelava obsega dobave
- Predkalkulacija
- Naročilo materiala in sestavnih delov

cijah. Svoj proizvod dobro poznajo, saj ga proizvajajo.

Naš cilj je vedno dobaviti dobro kvaliteto. Pri ocenjevanju dobaviteljev in njihovih proizvodov ima vhodna kontrola pomemben delež. Osnovni kriteriji za dobavitelje so: kvaliteta, dobavni rok in cena. V ta namen lahko razdelimo dobavitelje na:

A - dobavitelji, pri katerih je prevzemna kontrola nepotrebna,

B - dobavitelji, katerih dobavo moramo kontrolirati,

C - dobavitelji, ki ne dosegajo zadostne kvalitete za omenjeno dejavnost.

Tesna sodelava med razvojnim in nabavnim oddelkom in vhodno kontrolo ter oddelkom montaže končne opreme je pogoj za kvaliteto. S stalno vzgojo dobaviteljev in pridobljenimi izkušnjami pa lahko dobavne pogoje izboljšujemo.

Samokontrola (avtokontrola)

Vsaki, ki je udeležen v proizvodnem procesu, je odgovoren za kvaliteto svojega delovanja. Za

Funkcijska kontrola delovanja in obsega dobave

Vsak stroj ali naprava, ki jo izdelamo, mora biti končno namensko pregledana. Vse važnejše podatke vnesemo na kontrolne liste. Prav tako mora biti določen ves obseg naročila. Potrebno je priložiti atest o zadostni varnosti pri upravljanju s strojem ali napravo. Navodila za pogon in vzdrževanje, ki se prilagajajo izdelku, omogočajo uporabniku uporabo in vzdrževanje.

Servis (potrošniška služba)

Potrošniška služba - servis ima pomembno vlogo pri sedanjih in bodočih uporabnikih naše opreme. Zato imamo močno organizacijsko samostojno skupino, ki je sposobna nuditi kvalitetne usluge v dobi garancije in po njej. Ta skupina skrbi za večje remonte, za katere se uporabniki zelo zanimajo.

Sistemske prelomnice

Osnovne težnje za kvalitetnejši proizvod so v sistematskem zasledovanju ponavljajočih napak in iskanju optimalnih razvojnih poti. Za vnašanje naštetih sprememb v proizvod se poslužujemo sistemskih prelomnic, ki se vrstijo na vsake 4 do 5 let. Pri teh prelomnicah dobi proizvod večje sistemske spremembe (videz oziroma design, kapaciteto, strukturo stroškov, stopnjo avtomatizacije itd.).

Take obširne prelomnice so prav sedaj v obravnavi. Bazirajo pa na ponavljajočih reklamacijah in izbranem gradivu iz IHA '73, BIAM '73 ter želji po povečani proizvodni kooperaciji.

Informacija in kvaliteta

Hitra in nenehna informacija o stanju proizvodnje in uporabe proizvodov je neobhodna za vodenje integralne kvalitete politike. Ta informacija mora omogočiti izmero korekcije, predložiti kvalitetno stanje in možnost posegov za izboljšavo kvalitete.

Za informativne podatke zbiramo:

- Izpade iz obratovanja posameznih strojev
- Ponavljajoče okvare
- Izrabo sestavnih delov
- Analizo pomembnejših odstopanj (po sistemu PARETO). PARETO je sistemska analiza samokontrole po oddelkih.

Šolanje kadrov

Integralna kvaliteta zahteva nenehni dvig delovne motivacije, čut odgovornosti, namenskega poklicnega znanja in poznavanje podjetja kot delovnega okolja. Izdelek je rezultat vložnega dela in znanja sodelujočih, zato moramo skrbeti za nenehno izobraževanje. V ta namen opremljamo

Novi predsednik krajevne konference SZDL Litostroj

Litostrojčani se, tako kot v svoji delovni organizaciji, odlikujejo tudi v družbeno-političnih organizacijah. Med temi bi omenili inž. Jožeta Kušarja, ki so ga proti koncu prejšnjega leta izvolili za predsednika krajevne konference SZDL na terenu Litostroja.

Od takrat, ko je inž. Košar prevzel to dolžnost, se je na terenu marsikaj spremenilo. Lahko trdimo, da so vse družbeno-politične organizacije na terenu zaživele in se, zahvaljujoč idejam inž. Kušarja o združevanju vseh programov v en sam program, tudi močno okrepile. Omeniti moramo, da se vse družbeno-politične organizacije trudijo evidentirati kandidate za delegate na terenu, seveda po pravilni socialni in teritorialni strukturi.

Priznati moramo, da je bil litostrojki teren v veliki zamudi s pripravami za predhodne volitve, toda to zamudo smo skoraj že nadoknadili, kar je vsekakor tudi zasluga krajevne skupnosti

Grb za jugoslovansko ambasado v Lusaki, ki ga je tam vili Litostrojčan Jovan Andjelov

kabinet v Izobraževalnem centru - Litostroj, za učenje in izpopolnjevanje iz hidravličnih sistemov ter komponent, ki služijo za energetski del v sestavi strojev. Izobraževanje bo namenjeno podjetju in uporabnikom naše opreme.

Sodelavce moramo seznaniti s kvaliteto, z organizacijo kvalitete, z vplivom kvalitete na tržišče in s potrebnimi stroški za pridobitev kvalitete. Prav tako jim moramo prikazati posledice ne-kvalitetnega dela.

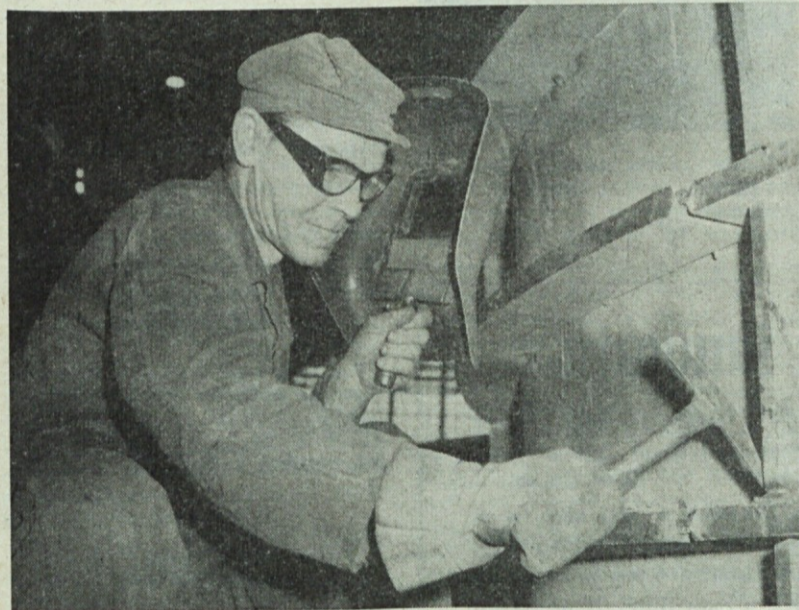
Stroški kvalitete

predstavljajo pomembno postavko v naslednji strukturi:

- Stroški napak, ki zajemajo izmet, dodelave in reklamacije odjemalcev
- Kontrolni stroški zajemajo vhodno kontrolo, medfazno in končno kontrolo
- Napake preprečujemo z načrtovanjem kvalitete, izdelavo študij o kvaliteti, presojo dobaviteljev, vzgojo o kvaliteti, uvajanjem kontrolnih pripomočkov in navodil

Strojna oprema je že na poti. Srečno! - v vročo Afriko (Foto Jeraša)

- Izdelava prototipa
- Testiranje
- Obračun stroškov
- Izdelava prospektov in pogojev za prodajo
- Vključevanje prodajne mreže (zastopstva) in prilagajanje trgu
- Vnašanje korekcij za razvoj (vračanje na začetek)

Kvaliteta in dobavitelji (kooperanti)

Pomembno vlogo pri končnem stanju kvalitete imajo dobavitelji materiala in sestavnih delov. Material, dele in sklope dobavljajo po naših standardih in specifi-

uspešno kontrolo so potrebni predvsem:

- Razumljiva specifikacija z resničnimi podatki
- Natančne meritve, sistematična kontrola merilnih orodij in naprav
- Možnost vnašanja novih merilnih metod
- Izobraževanje in priučevanje na delovnem mestu
- Hitro ukrepanje pri reševanju nastalih napak (sodelava konstrukcije, tehnologije, proizvodnje in kontrole)

Skupna dolžnost vseh nas ni samo v tem, da bi omogočili samokontrolo, potrebno jo je tudi razvijati.

SZDL, ki je gonilna sila vseh ostalih družbeno-političnih organizacij na terenu ter metode organiziranega dela inž. Jožeta Kušarja, ki mu v prihodnjem delu želimo kar največ uspeha.

Prikazovanje aktivnosti na specializiranih razstavah

Osnovni namen takih razstav je primerjanje razvojnih dosežkov in teženj z usklajevanjem želja potrošnikov in zmognosti proizvajalcev opreme, pridobivanje novih interesentov pa povečuje krog odjemalcev.

Litostroj je prikazal svojo aktivnost na svetovni razstavi IHA '73 v Hannoveru, ki se prireja vsaka tri leta, in jugoslovanski razstavi BIAM '73 v Zagrebu, ki je vsaki dve leti. Obe razstavi sta bili uspešen prikaz naše strojegradnje za obdelavo kovin.

Reklamni material in publikacije

Prospektni material in objavljeno gradivo seznanjata interese o naših dosežkih ter spodbujata strokovne kroge za naročila. Le-ta pa so osnova za naš razvoj in obstoj.

Zavedati se moramo, da je smotrno vlaganje le tisto, ki omogoča enakomeren razvoj vseh služb v podjetju, saj zaostajanje ene službe pomeni preobremenjevanje druge. Posledica tega pa je rušenje razvojnega ravnotežja, ki je za kvalitetno delo nadvse potrebno. Dipl. ing. Peter Vogrič

Fanima vas...

Povsod se mi nov svet odpre

Stalo leto se je poslovilo, in čeprav vsi obračuni še niso narejeni, so pred nami razprostrti že novi načrti, nova hotenja, tako kot v naravi, ki jo vneto opazujemo in sledimo njenim lepotam. Še preden staro življenje položi račun in odmre, se mlado že bujno razvija. In tako tudi mi, planinci, prihajamo na plan z novim načrtom, še preden smo pripravili obračun o svojem delu v preteklem letu. Pred nami je nov program izletov, ki bo razveselil ne samo ljubitelje visokih gora, ampak tudi tiste, ki so zadovoljni in hvaležni za sprehod in lep razgled. Oglejte si naš program in odločite se!

1974

V marcu
6. —7. april

19. maj

25. maj

25. maj

8. junij

22. junij

4. julij

20. julij

10. avgust

17. avgust

24. avgust

14. september

21. september

GRINTOVEC

SORICA 74 — zimske igre

NANOS

GOLICA

Tabor ljubljanskih planincev

BLEGOŠ

ZA AKOM

JALOVEC

RADUHA

SPIK

SKRLATICA

Tabor na Soriški planini

V neznano

TRIGLAV

Program je pester, izbira bo težka, vendar se bo najbolje odločil tisti, ki bo šel na vse izlete. Upajmo, da nam ne bo vreme zagodilo in da se bodo naši planinci v čim večjem številu udeležili predvidenih izletov.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi najine drage žene in zlate mame MINKE DORNIK se iskreno zahvaljujeva sindikalni podružnici in upravi podjetja za denarno pomoč.

Zahvala velja tudi sodelavkam in sodelavcem za denarno pomoč, izrečeno sožalje in cvetje, ki ste ji ga poklonili in se tako polnoštevilno udeležili pogreba. Posebna zahvala velja litostrojski godbi za poslovilne pesmi in tov. Buriču za poslovilni govor ob odprtem grobu.

Najlepša hvala za vse darovano cvetje.

Mož Miro Dornik
in hčerka Ida

ZAHVALA

Poslovil sem se od tovarne, poslovil sem se od mnogih prijateljev in dolgoletnih sodelavcev, a vsem še nisem izrekel zahvale. Iskrena zahvala vsem, ki ste mi bili kakorkoli naklonjeni v času moje težke nesreče in ves čas po njej. Posebna zahvala za veliko razumevanje ing. Šušniku in ing. Kolblu.

Spominjal se vas bom kot dobrih prijateljev in sodelavcev.

Jože Komar

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem oddelku za tehnično kalkulacijo in tehnološkemu oddelku PE FI za denarno pomoč in venec ob smrti mojega očeta.

Enako se zahvaljujem vsem, ki so ga spremili, čeprav v slabem vremenu, k zadnjemu počitku v tolikem številu.

Francka Mohorič

Tudi mi smo ga počastili

ZA SLOVENSKE KULTURNE PRAZNIK IN 125. OBLETNICO SMRTI DR. FRANCETA PREŠERNA JE TUDI KULTURNO PROSVETNI ODBOR PRI SINDIKATU LITOSTROJA PRIDIL KRATEK PROGRAM, KI SO GA ODDAJALI PREK OZVOČENJA ZA VSE ČLANE KOLEKTIVA. MED ODMOROM SMO POSLUŠALI RECITIRANJE PESMI, TAKO DA SMO VSAJ NA SKROMEN NAČIN OSVEŽILI SPOMIN NA VELIKEGA PESNIKA.

Poškodbe v januarju

V mesecu januarju smo imeli v našem podjetju 36 poškodb. Na poti na delo oziroma z dela ni bilo nobene poškodbe. Zaradi poškodb smo izgubili 634 delovnih dni.

V TOZD PI-livarna sive litine so imeli 4 poškodbe in so izgubili 71 delovnih dni, livarna jeklo litine 9 poškodb in 184 izgubljenih delovnih dni, pločevinarna 4 poškodbe in 85 izgubljenih delovnih dni; v TOZD FI so imeli 15 poškodb in so izgubili 143 delovnih dni; v TOZD IVET so imeli 3 poškodbe, izgubili pa so 73 delovnih dni; v SSP podjetja pa niso imeli nobene poškodbe, so pa izgubili 66 delovnih dni zaradi poškodb v prejšnjih mesecih, v TOZD LINT, ZSE, ICL so imeli 1 poškodbo in so izgubili 12 delovnih dni.

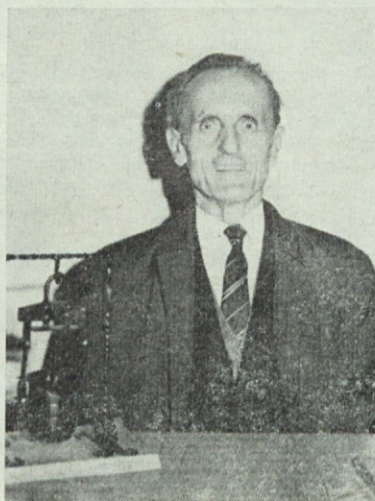
Glavo si je poškodoval 1 delavec, oči 12, prste rok 7, ostali del roke 8, prav tako si je tudi noge poškodovalo 8 delavcev.

Največ poškodb je bilo v ponedeljek in torek 8, nato v četrtek 7, v sredo in petek 5 ter v soboto 3 poškodbe.

V mesecu januarju smo imeli 3 poškodbe več kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

Odšli v pokoj

V decembru 1973 je odšel v zaslužni pokoj naš zvesti sodelavec Vencej Avbelj, šamotar v livarni jeklene litine. V podjetju je bil zaposlen od 27. 5. 1952.

Meseca oktobra 1973 je odšel v pokoj Milan Hercigonja. Zaposlen je bil kot referent za odpremo sive in specialne litine v PE-PI. V podjetju je bil zaposlen od 18. 8. 1947.

V januarju 1974 smo se poslovili od sodelavca Alojza Liparja, ki je odšel v pokoj. Od 2. 12. 1954 je pri nas vestno in marljivo delal kot strojni čistilec v livarni jeklene litine.

Januarja meseca je odšla v pokoj, nekaj tednov nato pa je umrla Angela Zamlen, ki je bila v našem podjetju vse od 8. 1. 1949. Zaposlena je bila v PI. Pokojne tovarišice se bomo vsi spominjali kot vestne in skromne delavke, kot dobrega človeka, ki ga še dolgo ne bomo pozabili.

V mesecu oktobru 1973 je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec Anton Vene, talilec v livarni jeklene litine. Pri nas je bil zaposlen vse od 16. 2. 1948.

Vsem, ki so odšli v pokoj, želimo mnogo sreče, zdravja in osebnega zadovoljstva.

ZAHVALA

Iskrena hvala za cvetje, govorniku za občuten oris dela in življenja mojega brata CVETKA PERICA in godbi za žalostinke na njegovi zadnji poti.

Ida Jurhar

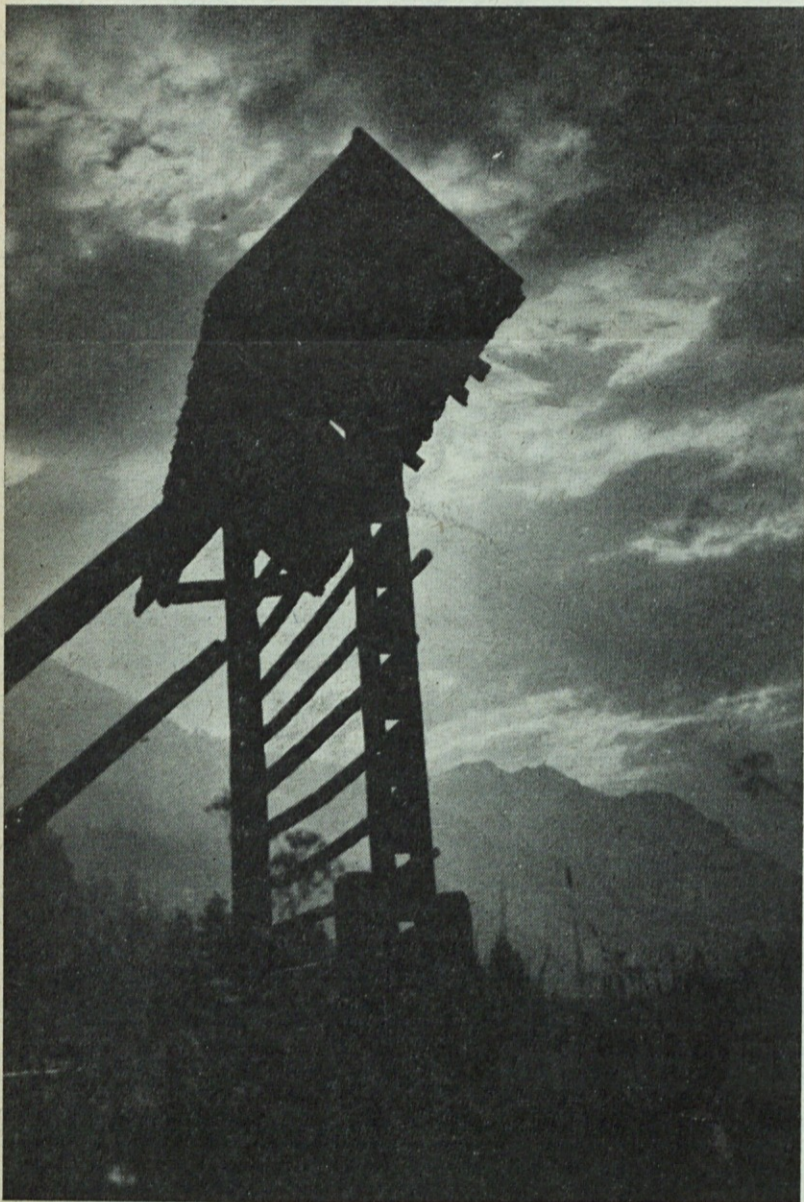
ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sindikatu podjetja in vsem sodelavcem za izkazano pozornost. Zahvaljujem se tudi tistim, ki so me obiskali na domu in mi prinesli lepa darila. Še posebno se zahvaljujem šefu tov. Omejcu, skupinovodji tov. Madjarju in sodelavki tov. Podrebršek, ki so tako lepo organizirali moj odhod v pokoj, da mi bo za vedno ostal v spominu.

Vsem Litostrojanom želim mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Se enkrat najlepša hvala.

Invalidska upokojenka
Silva Brajak

Tone Erman: V polju samotar

Kaj so poklicne bolezni

Razlike med poklicnimi boleznimi in nesrečami pri delu so naslednje:

Nesreče pri delu nastanejo v trenutku, medtem ko se bolezni razvijajo počasi.

Nesreče pri delu povzročajo neka nevarnost, njen neposredni učinek pa je vidna poškodba na telesu. Poklicno bolezen pa povzroča kakšna trajno ponavljajoča se akcija mehničnega, fizičnega, kemičnega ali biološkega izvora, kot posledica neopaznega procesa.

Trenutek nesreče je natanko odrejen, medtem ko je zaradi po-

časnega in zahrbtnega razvoja začetek poklicne bolezni težko ugotoviti.

Nesreča pri delu je velikokrat neodvisna od ponesrečenega, medtem ko je razvoj poklicne bolezni bolj odvisen od same konstitucije delavca.

Tako lahko trdimo, da je razlika med nesrečo in poklicno boleznijo popolnoma očitna. So tudi sicer dvomljivi primeri, le-ti pa so strogo vezani na pogoje dela.

Ivan Šavor

Križanka ob 8. marcu

Izbrane misli

	ZBOR PEV-CEV	IZBRAN	IZUMRLI PTIČ (N.ZELAND)	INDUSTR. POLJOPR. KOMBINAT	REKA MAAS V FRANC.	MESTO NA JUŽU FRANCIE	POKOJ-NIK	GLAVNI ŠTEVNIK	CETI-NJE	
NAJVEČJI ODMIK PRI NIHANJU	LAT. VEZNIK	NEDOL. ZAIHEK	KOZAREC	SANJE	GR. ČRKA			VZHOD	RAST	
OMOTI				CRNO-GLED. NARAČUN				MOSTAR		ZIDOV. Ž. IME
DOLOČE NE BARVE (LUD)		ETIOP. KNEZ	VPRASAL-NICA		PRITR-DILNICA	IGRA Z ŽOGO ZMERNO (V GLASE)				TRTA
UPO-RABA							SRBE-ČICA	DEDIČ		VRSTA PLATNA
HUDO-BNI		ČEŠKA PRITR-DIL. NAPAD NA DRŽ.			VNETJE NEBNIČ DRŽAVA V ZDA			REDKO Ž. IME		SAHOGL
ZIB			NEZNA-NEC REČ		DALJAVA DELJOL. PRIHRKA					BOHBAJ (HRV.) MALIGNA BULA
OKRAJ-SAVA ZA ITEM		RASTI-SLAV	STREŽANKA V LETALU							4. DEL ANATERJA
PUSTO VANJA			MEDMET					UMETNOST (LAT.) ZABAVIŠČE		SICNIK
SOVIET POLITIK 1892-48				MAHKOTA				NAŠ OTOK SISTEM BARV. TV		LIBA-NON
VZHOD (angl.)				GR. POT. PEVE	3. TON C-DUR LEA		KAČJI UGRIZ		REKA V SVIC. IN FR.	ZVITEK
SESTAVILA a. ŽORŽ	STRAŠILO			KAZAL. ZAIHEK	DUŠIK		VEZNIK		RADIJ	POO-ZEMNI HOONIKI
NOROST					RAZSTAV. DESKA		PIANO		AMER. M. IME	AMPER
					VRSTA TONLET. PAPIRJA				DR. OBRA-DOVIČ	

Za vse, kar jim gre narobe, ljudje obtožujejo okoliščine. Shaw

Vprašanja niso nikoli indiskretna, pač pa so lahko odgovori. Wilde

Človek, ki je preveč dober za vse, večkrat ni dovolj dober za svojo družino. Ljudski pregovor

Človek, ki mu nihče ni všeč, je mnogo bolj srečen od tistega, ki ni nobenemu všeč. La Rorkefancand

Nesreča oblikuje človeka in ga prisili, da spozna sam sebe. Goethe

Nihče ni nesrečen, ne da bi bil pri tem tudi sam kriv. Ujevič

Resnica se ne skriva v dejstvih, ampak v usklajenosti teh dejstev. Tagore

Komur je namenjeno da umre, bo umrl v mraku, pa četudi prodaja sveče. Ljudski pregovor

Starost ima vse, a obenem ni ma ničesar. Demokrit

Marsikaj lahko pridobimo i od neumnega i od pametnega. Šimič

Življenje je tak trgovski posel, kjer dobiček vedno spremlja izguba. Graf

Molk je odgovor, ki najbolj prizadene tistega, ki vas žali. Chesterton

Človek ne živi dovolj dolgo, da bi se iz svojih napak kaj naučil. La Bruyere

Človek je edina žival, ki se smeje in joče, saj je od vseh živali le on sposoben razlikovati, ono kar je, od tistega, kar bi moralo biti. W. Hazlitt

Tinka se je izgubila

V meglenem jutru je pripeljal v Ljubljano zakajen in umazan avtobus. Potniki so izstopili. Na pločniku je ostalo dvojce nenavadnih potnikov. Stara ženica je držala za roko majhno deklico, ki se je plašno ozirala okrog sebe. V tako velikem mestu ni bila še nikoli. Komaj sta znali poprašati sprevodnika za pravo pot. Ženica je začela razlagati na dolgo in široko, da je tu v Ljubljani taka in taka gostilna, da je tam zaposlena kot točajka njena hčerka, mamica male Tinke. Res je sprevodnik ugotovil, kje naj bi to bilo.

»Veste, mamca, to ni tako blizu. Sesti boste morali na mestni avtobus in se peljati do končne postaje v Vižmarjih, od tam pa bo treba še malo peš. Najti ne bo težko, saj to gostilno vsi dobro poznajo.«

Ženica je z otrokom krenila v mesto. Ljubljancani so ji še kar radi pomagali najti avtobus in kmalu sta se znašli v Vižmarjih, tudi gostilno so prijazni ljudje pokazali. Ob srečanju z mamico je poteklo nekaj solzic na eno in na drugo stran, gospodar pa je mladi mamici dal tri dni prosto, da bi se lahko posvetila otroku in materi. Mala Tinka je bila presenečena. Še upala si ni misliti, da ima tako lepo mamico

in da je tako dobra zanjo. Že prvi dan so odšle skupaj v mesto. »Nekaj moramo kupiti za Tinko. Obleči jo moram, da, obleči, od vrha do tal,« je govorila sama sebi mlada mamica. In res, Tinka je dobila čevljičke, lep, zares lep plašček s kožuškom in še nekaj srajčk. Plašček je Tinko najbolj ganil.

»Mamica, bo to res samo moj plašček?« je jecljala deklica.

»Res, Tinka, res. To je samo tvoj plašček,« je hitela mamica in otrok je ves sijal od sreče.

Ko sta se vrnili v gostilno, so bili na dvorišču že zbrani sosedovi otroci. Slišali so, da je prišla od nekdaj daleč majhna punčka in so jo seveda hoteli videti ter se z njo igrati. Za Tinko je bilo to nekaj, kar še nikoli ni doživela. Otroci so jo

odpeljali na vrt, in tam so se šli ringaraja, skrivalnice in še in še. Nenadoma pa se je Tinka spomnila na svoj čudoviti plašček.

»Otrokom ga moram pokazati, da bodo videli, kaj mi je kupila mamica.«

Z vrta je stekla v sobo, zagledala veliko mamino omaro, kjer je visel tudi njen novi plašček. Hotela ga je obleči.

»Oh, ne gre, premajhna sem. Škoda. Ne bom ga mogla pokazati drugim otrokom. Nič hudega, ga bom pa samo gledala,« je pomislila Tinka. Gledala ga je, ga božala toliko časa, da jo je kar utrudilo. Usedla se je v omaro, naslonila glavico na kupček perila in zaspala. Verjetno je sanjala o plaščku.

Kaj pa se je zgodilo zunaj? Mamica je kmalu pogrešila Tinko. Ker otroci o njej niso nič vedeli, so ji rekli, da se je naveličala igre in da je šla nekam po svoje. Vsi so jo pričeli iskati in pretaknili so vso okolico, a Tinke niso našli.

»Tinka je nekam padla, izgubila se je. Kaj naj naredim?« In mamica je vsa obupana ostala v svoji sobi, se vrgla na posteljo in pričela neusmiljeno jokati. Glasno ihtenje je prebudilo malo Tinko v omari. Potihoma je odprla omaro in pogledala po sobi.

»Mamica, zakaj jokaš?« je vsa začudena vprašala.

Tinka je tukaj.

»Plašček božam, mamica, poglej.« Mamica kar verjeti ni mogla, da je to res. Presrečna jo je objela in jo peljala k sosedom, ki so jo še vedno zaman iskali.

Tinka še dolgo ni mogla pozabiti svojega izleta v mesto, gostilniških otrok ter, seveda, prečudovitega plaščka.

PROBLEMI

Poznam človeka, ki gara za tri. Njegov problem, pravijo. In drugega, ki bi ga brez škode pogrešili — to pa sploh ni problem! (Morda pa imamo ob tem tudi kakšne »naše probleme«?)

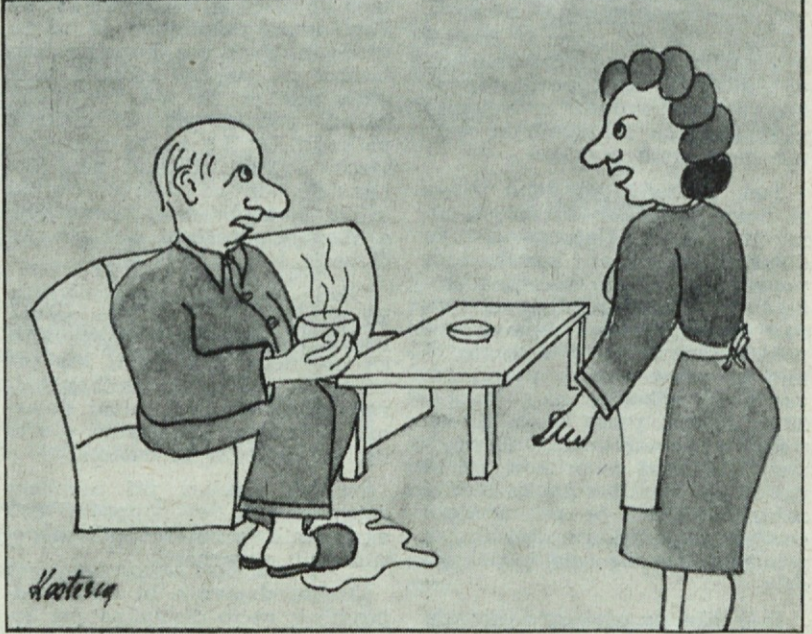
DIFERENCIACIJA

Ni vprašanje stimulacije za nekatere tako rekoč dekorativne elemente, ki zasedajo določena delovna mesta, problem nastaja tedaj, ko je treba nagraditi človeka, ki se pošteno trudi za boljše uspehe. Bojimo se, kaj bodo rekli drugi...

ETO

»Letos nam pa zimski turizem slabo cvete.«
»No ja, nam pa zato zvončki in trobentice.«

»Že spet si polil čaj!«
»Ne, noge se mi potijo.«

Casopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik Vladimir Kovač — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Telefon uredništva 56-021 (h. c.) int. 246 — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru — 1974